

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А. С. МАКАРЕНКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. ректора Сумського державного
педагогічного університету
імені А.С. Макаренка

Юрій ЛЯННОЙ

зведено в дію наказом № 267

22 червня 2026 року

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти
«СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ»

УХВАЛЕНО

рішенням Вченої ради університету
протокол № 12 від 22 червня 2026 р.

Суми 2026

Розробники:

1. Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка (Олена СЕМЕНОГ, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки)

Напрямок підвищення кваліфікації:

сучасні підходи до навчання української мови в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти в межах мовно-літературної освітньої галузі, з урахуванням особливостей організації освітнього процесу в 5–9 класах.

Розроблено на основі типової програми підвищення кваліфікації:

Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022 № 904, модуль «Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі».

Термін дії програми: 22 червня 2026 р. – 22 червня 2031 р.

Рецензенти:

Тетяна ДЯТЛЕНКО, учитель вищої категорії, учитель-методист, кандидат педагогічних наук, учитель української мови та літератури Ліцею № 34 імені Віктора Максименка Подільського району, м. Київ;

Олеся КАЛИНИЧ, заслужений учитель України, учитель-методист, начальник управління освіти, релігій та у справах національностей виконавчого комітету Хустської міської ради Закарпатської області

Програма затверджена на засіданні Вченої ради університету протокол № ____ від 22 червня 2026 р.

Семеног О., 2026

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Програма підвищення кваліфікації розроблена відповідно до сучасних викликів реформування базової середньої освіти, впровадження Державного стандарту базової середньої освіти та концептуальних засад Нової української школи. Зміст програми спрямовано на професійний розвиток учителів української мови, які забезпечують навчання учнів 5-9 класів і потребують практичних інструментів для реалізації компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, текстоцентричного, комунікативного, інтегрованого, дослідницького підходів до навчання української мови.

Актуальність програми зумовлена необхідністю переходу від переважно знаннєвої моделі навчання до організації активної мовленнєвої, читацької, дослідницької, комунікативної, творчої діяльності здобувачів освіти. У сучасних умовах навчання української мови має забезпечувати не лише засвоєння мовних норм і правил, а й формування компетентного мовця, читача, автора й відповідального учасника комунікації, здатного діяти в реальних життєвих, навчальних, культурних і цифрових ситуаціях.

Розширення програми на 5-9 класи дає змогу забезпечити наступність між адаптаційним циклом базової середньої освіти (5-6 класи) та подальшим предметним навчанням у 7-9 класах. У 5-6 класах провідними є адаптація, мотивація, розвиток культури діалогу, емоційного інтелекту, первинних умінь роботи з текстом, інформацією і мовними явищами. У 7-9 класах посилюється функційне опрацювання мовної системи, робота з інформацією, критичне і вдумливе читання, аргументація, редагування, жанри мовлення, цифрова комунікація, навчальні проекти та створення мовленнєвих продуктів.

Розроблення програми актуалізується запитом педагогічних працівників щодо практичного впровадження Державного стандарту базової середньої освіти, оновлення змісту навчання української мови в 5–9 класах, аналізу модельних навчальних програм, розроблення навчальної програми, календарно-тематичного планування, проектування сучасного уроку, добору компетентнісно орієнтованих вправ і завдань, розвитку читацької грамотності, критичного мислення, медіаграмотності, цифрової етики, мовної стійкості та культури відповідальної комунікації. Особливу увагу приділено діяльнісній моделі «Читаю → Досліджую → Осмислюю → Спілкуюся → Створюю», що дає змогу вибудовувати урок і навчальний цикл від сприймання й аналізу інформації до комунікативного використання мови та створення власного мовного продукту.

Програму розроблено з урахуванням положень законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової середньої освіти, Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти, Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», модельних навчальних програм «Українська мова. 5-6 класи» та «Українська мова. 7-9 класи», а також сучасних підходів до мовної освіти, формування ключових компетентностей і наскрізних умінь учнівства.

Цільова група

Учителі української мови і літератури закладів загальної середньої освіти, керівники та заступники керівників закладів освіти, консультанти центрів професійного розвитку педагогічних працівників, керівники професійних спільнот, які координують оновлення змісту мовної освіти й методичну роботу педагогічних працівників.

Обсяг

30 годин / 1 кредит ЄКТС, з них: 8 годин – лекційні заняття, 16 годин – практична робота, 4 години – самостійна робота, 2 години – контрольні заходи.

Особливості організації освітнього процесу за програмою

№	Позиція	Зміст
1.	Тривалість курсу	6 робочих днів або інший графік, визначений суб'єктом підвищення кваліфікації з урахуванням загального обсягу 30 годин
2.	Форма підвищення кваліфікації	Дистанційна синхронно-асинхронна
3.	Мета підвищення кваліфікації	Розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників щодо реалізації Державного стандарту базової середньої освіти в мовно-літературній освітній галузі, проектування компетентісно орієнтованого навчання української мови в 5–9 класах НУШ, добору змісту, текстів, медіатекстів, цифрових ресурсів, видів навчальної діяльності та інструментів формувального оцінювання для розвитку мовної, мовленнєвої, читацької, дослідницької, комунікативної й соціокультурної компетентностей учнів.

№	Позиція	Зміст
4.	Завдання підвищення кваліфікації	Поглибити розуміння цілей, цінностей і вимог Державного стандарту базової середньої освіти щодо мовно-літературної освітньої галузі; удосконалити вміння аналізувати модельні навчальні програми для 5–6, 7-9 класів та розробляти на їх основі фрагменти навчальної програми, календарно-тематичного планування й сучасного уроку; сформувати навички застосування діяльнісної моделі «Читаю – Досліджую – Осмислюю – Спілкуюся – Створюю»; розвинути здатність добирати компетентнісно орієнтовані завдання, тексти, медіатексти, комунікативні ситуації й цифрові ресурси; удосконалити практики формувального, поточного та підсумкового оцінювання, самооцінювання, взаємооцінювання, надання конструктивного зворотного зв'язку; посилити готовність учителів до організації безпечного, інклюзивного, партнерського, емоційно підтримувального й мовно-розвивального освітнього середовища.

5.	Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	A1. Мовно-комунікативна компетентність - здатність ефективно комунікувати державною мовою, формувати й розвивати в учнів 5–9 класів уміння слухати, читати, говорити, писати, взаємодіяти в усній, письмовій і цифровій формах, дотримуватися норм сучасної української літературної мови, мовленнєвого етикету та культури відповідальної комунікації. A2. Предметно-методична компетентність - здатність моделювати зміст навчання української мови відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти, реалізовувати компетентнісний, діяльнісний, текстоцентричний, комунікативний, інтегрований, дослідницький підходи; добирати ефективні методи, прийоми, тексти, медіатексти, завдання й види навчальної діяльності для розвитку мовної, мовленнєвої, читацької та дослідницької компетентностей учнів з урахуванням їхніх освітніх потреб. A3. Інформаційно-цифрова компетентність - здатність використовувати цифрові ресурси, медіатексти й електронні освітні інструменти для організації навчання української мови, формування читацької грамотності, критичного мислення, медіаграмотності, цифрової етики та безпечної комунікації в реальному й цифровому середовищі. Б3. Компетентність педагогічного партнерства - здатність організовувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію з учнями, підтримувати культуру діалогу, співпраці, взаємоповаги, ненасильницької комунікації, створювати умови для активної участі учнів у читанні, дослідженні, обговоренні, інтерпретації та створенні власних текстів. Г3. Оцінювально-аналітична компетентність - здатність здійснювати формувальне, поточне й підсумкове оцінювання результатів навчання української мови, аналізувати навчальний поступ учнів, розробляти критерії, рубрики й інструменти оцінювання мовленнєвої, читацької, текстотвірної та дослідницької діяльності, надавати конструктивний зворотний зв'язок, здійснювати педагогічну рефлексію та коригувати освітній процес відповідно до результатів навчання.
----	--	--

№	Позиція	Зміст
6.	Очікувані результати навчання	Після завершення програми слухачі зможуть: аналізувати вимоги Державного стандарту базової середньої освіти та модельних навчальних програм з української мови для 5–9 класів; визначати очікувані результати учнів і добирати до них відповідний зміст, вид діяльності та інструменти оцінювання; проєктувати фрагмент навчального заняття з української мови за діяльнісною моделлю «Читаю – Досліджую – Осмислюю – Спілкуюся – Створюю»; розробляти компетентнісно орієнтовані завдання для роботи з текстами, медіатекстами, мовними явищами й комунікативними ситуаціями, створювати критерії, рубрики, чек-листи для формувального оцінювання мовленнєвої, читацької, текстотвірної та дослідницької діяльності учнів; добирати цифрові інструменти для організації очного, дистанційного й змішаного навчання української мови; формувати портфоліо методичних матеріалів для використання в освітньому процесі.
7.	Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації	Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою. Поточна робота – 20 балів; практичні завдання – 40 балів; портфоліо слухача – 20 балів; підсумковий тест / захист практичного продукту – 20 балів. Прохідний бал – 70. Критерії оцінювання: відповідність виконаних завдань меті програми; коректність застосування сучасних підходів до навчання; практична цінність розроблених матеріалів; методична доцільність добору текстів і завдань; якість мовного й технічного оформлення; здатність до рефлексії та професійного самовдосконалення.
8.	Інші особливості виконання програми	Програма реалізується з використанням дистанційної платформи, цифрових ресурсів, інтерактивних практичних завдань, роботи в малих групах, професійної рефлексії та підсумкового захисту практичного продукту. Підсумковий практичний продукт слухач обирає відповідно до власного професійного запиту для 5-6 або 7-9 класів.
9.	Документ про підвищення кваліфікації	Свідectво / сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка

№	Позиція	Зміст
10.	Вартість	850 грн або відповідно до затвердженого кошторису суб'єкта підвищення кваліфікації
11.	Забезпечення освітнього процесу	Комп'ютерна техніка або ноутбук, вебкамера, мікрофон, доступ до швидкісного інтернету, дистанційна платформа СумДПУ імені А.С.Макаренка, сервіси відеозв'язку Zoom / Google Meet, цифрові інструменти для спільної роботи з текстами, доступ до нормативних документів, модельних і навчальних програм, електронних освітніх ресурсів і матеріалів курсу.

Тема 3.1.Особливості навчання української мови в 7–9 класах: функційне вивчення мовної системи, робота з текстом, інформацією та жанрами мовлення	A1; A2	1	2	0	0	3
Тема 3.2. Читацька грамотність, критичне мислення, медіаграмотність, цифрова етика й безпечна комунікація на уроках української мови в 7–9 класах	A1; A2; A3; Б3	1	2	1	0	4
Тема 3.3. Проектування навчальних завдань, мовленнєвих продуктів для учнів 7-9класів. Оцінювання, зворотний зв'язок і педагогічна рефлексія	A2; A3; Б3; Г3	1	2	0	0	3
Разом за модулем 3		3	6	1	0	10
Підсумкові заходи	A1; A2; A3; Б3; Г3	0	0	0	2	2
Усього		8	16	4	2	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1

НОРМАТИВНО-КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА РІВНІ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Тема 1.1. Державний стандарт базової середньої освіти і мовно-літературна освітня галузь: цілі, компетентності, результати навчання

Теоретична складова (1 год)

Державний стандарт базової середньої освіти як нормативна основа організації навчання української мови. Мета мовно-літературної освітньої галузі, обов'язкові результати навчання, ключові компетентності й наскрізні вміння учнів. Українська мова як засіб формування компетентного мовця, читача, учасника комунікації, здатного вільно, доречно, етично й відповідально використовувати державну мову в навчанні, повсякденному житті, культурному, громадському й цифровому середовищі. Зміщення акцентів від накопичення мовних знань до їх функційного застосування в реальних життєвих і навчальних ситуаціях. Наступність між початковою освітою, адаптаційним циклом 5–6 класів і подальшим навчанням української мови в 7-9 класах.

Практична складова (1 год.)

Аналіз вимог Державного стандарту базової середньої освіти до результатів навчання учнів 5–6, 7-9 класів у мовно-літературній освітній галузі. Визначення зв'язку між обов'язковими результатами навчання, змістом навчального предмета, видами навчальної діяльності та очікуваними результатами. Укладання короткої кроти відповідності: результат навчання - зміст – вид діяльності - інструмент оцінювання.

Тема 1.2. Модельні навчальні програми, навчальна програма й календарно-тематичне планування з української мови в 5-9 класах

Теоретична складова (1 год)

Модельна навчальна програма як орієнтир для досягнення обов'язкових результатів навчання. Структура модельних навчальних програм «Українська мова. 5-6 класи» та «Українська мова. 7-9 класи»: пояснювальна записка, очікувані результати, пропонований зміст, види навчальної діяльності. Академічна свобода вчителя в доборі текстів, медіатекстів, вправ, комунікативних ситуацій, творчих і дослідницьких завдань. Навчальна програма й календарно-тематичне планування як інструменти реалізації модельної навчальної програми в закладі загальної середньої освіти.

Практична складова (2 год.)

Аналіз фрагментів модельних навчальних програм для 5-6 і 7-9 класів. Виокремлення мовної, мовленнєвої та соціокультурної змістових ліній, очікуваних результатів і видів навчальної діяльності. Розроблення фрагмента календарно-тематичного планування до обраної теми з урахуванням годин, типу заняття, очікуваних результаів

Самостійна складова (1 год.)

Підготовка фрагмента навчальної програми або календарно-тематичного планування для обраного класу базової школи.

Тема 1.3. Сучасні підходи до навчання української мови: компетентнісний, діяльнісний, текстоцентричний, комунікативний, інтегрований і дослідницький

Теоретична складова (1 год)

Компетентнісний підхід у навчанні української мови: від засвоєння знань до здатності діяти в реальних комунікативних ситуаціях. Діяльнісний підхід як організація активної мовленнєвої, пізнавальної, дослідницької та творчої діяльності учнів. Текстоцентричний підхід: текст як джерело інформації, культурних смислів, мовних спостережень, емоційного досвіду та основа для створення власних висловлень. Комунікативний підхід: формування здатності слухати, читати, говорити, писати, взаємодіяти, аргументувати позицію, досягати порозуміння. Інтегрований підхід у навчанні української мови: поєднання мовної, мовленнєвої, соціокультурної, медійної, цифрової та ціннісної складових.

Практична складова (2 год.)

Порівняння традиційної та сучасної логіки навчання української мови в 5–6, 7-9 класах. Проектування структури уроку української мови на засадах компетентнісного, діяльнісного, текстоцентричного, комунікативного, інтегрованого, дослідницького підходів. Добір тексту, мовного матеріалу, дослідницького завдання, комунікативної ситуації, творчого продукту й інструменту рефлексії.

Самостійна складова (1 год.)

Проектування структури уроку/навчального заняття української мови за моделлю «Читаю – Досліджую – Осмислюю – Спілкуюся – Створюю» із зазначенням очікуваних результатів, видів діяльності учнів і способу рефлексії.

МОДУЛЬ 2

ПРОЄКТУВАННЯ СУЧАСНОГО УРОКУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В 5–6 КЛАСАХ: ТЕКСТ, ДІЯЛЬНІСТЬ, КОМУНІКАЦІЯ, ОЦІНЮВАННЯ

Тема 2.1. Психолого-педагогічні умови навчання учнів 5–6, 7-9 класів: мотивація, емоційний інтелект, культура діалогу, безпечна й підтримувальна взаємодія

Теоретична складова (1 год)

Вікові, психологічні та пізнавальні особливості учнів 5–6 класів. Мотивація до навчання української мови через усвідомлення її практичної цінності для навчання, повсякденного спілкування, самовираження, культурної ідентичності та відповідальної участі в житті суспільства. Роль емоційного інтелекту в навчанні української мови: уміння висловлювати почуття, підтримку, прохання, вдячність, незгоду без мовної агресії. Культура діалогу, ненасильницька комунікація, взаємоповага, толерантність, партнерство й безпечне освітнє середовище. Мовна стійкість, мовна ідентичність, відповідальне ставлення до слова та власного мовленнєвого вчинку.

Практична складова (1 год.)

Моделювання мовленнєвих ситуацій для розвитку культури діалогу, емоційного інтелекту й відповідальної комунікації учнів. Аналіз завдань, спрямованих на подолання мовної агресії, розпізнавання маніпуляцій, підтримку доброзичливої взаємодії, формування поваги до співрозмовника. Розроблення короткого фрагмента вправи / завдання для уроку української мови, що поєднує мовну тему, комунікативну ситуацію, ціннісний зміст і рефлексію.

Тема 2.2. Діяльнісна модель «Читаю – Досліджую – Осмислюю – Спілкуюся – Створюю» у проєктуванні уроку української мови в 5-6 класах

Теоретична складова (1 год.)

Діяльнісна модель «Читаю – Досліджую – Осмислюю – Спілкуюся – Створюю» як логіка організації навчальної діяльності учнів на уроці української мови.

Сучасний урок української мови і 5-6 класах як простір роботи з текстом, мовним явищем, інформацією, комунікацією та власним висловленням учня. Мовне дослідження: спостереження, порівняння, класифікація, узагальнення, формулювання висновків, робота зі словниками, довідниками, цифровими ресурсами.

Практична складова (2 год.)

Аналіз фрагментів підручників і навчальних завдань для 5-6 класів, у яких реалізовано діяльнісну модель, текстоцентричний, комунікативний і дослідницький підходи. Розроблення системи запитань до тексту: на розуміння, інтерпретацію, оцінювання, мовне спостереження, комунікативне застосування. Створення фрагмента уроку, у якому мовна тема вивчається через текст, роботу з інформацією, мовне дослідження, діалог і створення власного висловлення.

Самостійна складова (1 год.)

Добір тексту / медіатексту для уроку української мови і розроблення завдань на читання з розумінням, мовний аналіз та рефлексію.

Тема 2.3. Компетентнісно орієнтовані завдання для 5-6 класів: мовне дослідження, комунікативні ситуації та формувальне оцінювання

Практична складова (2 год.)

Компетентнісно орієнтоване завдання як інструмент формування мовної, мовленнєвої, читацької, дослідницької, інформаційно-цифрової та соціокультурної компетентностей учнів. Ознаки компетентнісного завдання: життєва або навчальна ситуація, практична мета, робота з інформацією, вибір мовних засобів, створення продукту, рефлексія. Перетворення традиційної вправи на компетентнісно орієнтоване завдання.

Проєктування мініпроєкту або творчого мовленнєвого продукту для учнів 5–6 класів: есе, допис у соцмережі, коментар, порада, оголошення, електронний лист, презентація, інфографіка, лепбук, мовна скарбничка, словникова стаття, буклет, постер, аудіо- чи відеоповідомлення, діалог, полілог. Розроблення критеріїв оцінювання, чек-листа або картки самооцінювання до обраного завдання.

НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В 7-9 КЛАСАХ: МОВНА СИСТЕМА, ІНФОРМАЦІЯ, ТЕКСТ, ЖАНРИ МОВЛЕННЯ, ОЦІНЮВАННЯ

Тема 3.1. Особливості навчання української мови в 7–9 класах: функційне вивчення мовної системи, робота з текстом, інформацією та жанрами мовлення

Теоретична складова (1 год)

Особливості навчання української мови в 7–9 класах; наступність із 5–6 класами та поступове ускладнення мовної, мовленнєвої, текстотвірної, дослідницької, інформаційної та комунікативної діяльності учнів. Функційне вивчення мовної системи: використання мовних одиниць у тексті, різних умовах і жанрах спілкування. Змістові акценти 7 класу: мовні обов'язки українців, дієслово та його форми, інформація, текст, прислівник, жанри мовлення, службові частини мови, спілкування. Орієнтація 8–9 класів на синтаксис, пунктуацію, текстотворення, аргументацію, редагування, публічне мовлення й відповідальну комунікацію.

Практична складова (2 год)

Аналіз фрагментів модельної навчальної програми «Українська мова. 7–9 класи», підручника й календарно-тематичного планування для 7 класу. Визначення очікуваних результатів, змісту та видів діяльності до обраної теми. Проектування фрагмента уроку / навчального циклу для 7–9 класів з урахуванням функційного підходу до вивчення мовних одиниць і роботи з текстом.

Тема 3.3. Читацька грамотність, критичне мислення, медіаграмотність, цифрова етика й безпечна комунікація на уроках української мови в 7-9 класах

Теоретична складова (1 год)

Читацька грамотність як здатність учня розуміти, інтерпретувати, аналізувати, оцінювати й використовувати тексти для навчальних і життєвих потреб. Робота з різними видами інформації: текстовою, графічною, числовою, візуальною, аудіальною, відеоінформацією. Критичне мислення: розрізнення фактів і суджень, виявлення головної та другорядної інформації, оцінювання достовірності джерел, розпізнавання маніпуляцій, фейків і пропаганди.

Медіаграмотність і цифрова етика: безпечне спілкування онлайн, віртуальний етикет, відповідальність за цифрові повідомлення, академічна доброчесність у роботі з інформацією. Аргументація, дискусія, коментар, есе, допис, інструкція, повідомлення, конспект, презентація як мовленнєві продукти учнів 7-9 класів.

Практична складова (2 год.)

Аналіз медіатекстів, цифрових повідомлень, інфографіки, скриншотів, дописів, коментарів і навчальних відео з погляду достовірності, мовного оформлення, комунікативної доцільності й етичності. Розроблення завдань для учнів 7–9 класів на критичне читання, перетворення інформації, аргументацію, редагування цифрових повідомлень, підготовку власного тексту або мультимедійного продукту.

Самостійна складова (1 год.)

Добір тексту / медіатексту для уроку української мови та розроблення завдань на читання з розумінням, критичне оцінювання інформації, мовний аналіз і створення власного повідомлення.

Тема 3.3. Навчальні проєкти, творчі завдання й мовленнєві продукти учнів 7- 9 класів. Оцінювання, зворотний зв'язок і педагогічна рефлексія

Теоретична складова (1 год)

Навчальний проєкт як форма інтеграції мовної, мовленнєвої, дослідницької, соціокультурної та цифрової діяльності учнів. Творчі завдання на уроках української мови. Проєктна діяльність як засіб розвитку мовної стійкості, громадянської ідентичності, відповідального ставлення до слова, культури мовленнєвої взаємодії та творчого самовираження. Академічна доброчесність у створенні учнівських мовленнєвих продуктів: коректне використання джерел, авторство, цитування, переказ, добір і перевірка інформації. Формувальне оцінювання як підтримка навчального поступу учнів: цілевизначення, критерії, рубрики, самооцінювання, взаємооцінювання, рефлексія, конструктивний зворотний зв'язок.

Оцінювання мовленнєвої, читацької, текстотвірної, дослідницької та проєктної діяльності учнів. Розроблення інструментів самооцінювання й рефлексії: «Сходинки успіху», чек-лист, картка самоаналізу, рефлексивне запитання, мініпортфоліо.

Практична складова (2 год.)

Проектування навчального мініпроєкту для учнів. Створення критеріїв, рубрики або чек-листа для оцінювання мовленнєвого продукту. Формування фрагмента методичного портфоліо слухача: фрагмент уроку / навчального циклу, компетентнісно орієнтоване завдання, добірка текстів / медіатекстів, інструмент формувального оцінювання, коротка професійна рефлексія.

Підсумкові заходи – 2 год.

Презентація індивідуального або групового практичного продукту: фрагмента уроку української мови для 5–6 класів або 7-9 класів, компетентнісно орієнтованого завдання, мініпроєкту, системи завдань до тексту / медіатексту, рубрики формувального оцінювання або фрагмента навчального заняття за моделлю «Читаю – Досліджую – Осмислюю – Спілкуюся – Створюю». Обговорення практичної цінності розроблених матеріалів, відповідності Державному стандарту базової середньої освіти, принципам НУШ, компетентнісному, діяльнісному, текстоцентричному й комунікативному підходам. Рефлексія професійного зростання слухачів.

Очікувані результати опанування змісту програми

Очікувані результати опанування змісту програми охоплюють:

знання й розуміння:

- сутності сучасних підходів до навчання в Новій українській школі та їх реалізації у мовно-літературній освітній галузі;
- вимог Державного стандарту базової середньої освіти до формування ключових компетентностей, наскрізних умінь і предметної мовно-комунікативної компетентності;
- концептуальних засад модельних навчальних програм «Українська мова. 5–6 класи» та «Українська мова. 7–9 класи», логіки переходу від модельної програми до навчальної програми, календарно-тематичного планування й уроку ;

- принципів розвитку читацької грамотності, критичного мислення, медіаграмотності, мовної стійкості, емоційного інтелекту й культури діалогу, аргументації й відповідальної цифрової комунікації;

уміння:

- проєктувати сучасний урок з української мови в 5–9 класах на засадах компетентнісного, діяльнісного, текстоцентричного, комунікативного, інтегрованого, дослідницького підходів;

- добирати тексти, медіатексти, цифрові ресурси й навчальні ситуації відповідно до мети, очікуваних результатів і вікових особливостей учнів, їхніх освітніх потреб і змісту модельних навчальних програм;

- розробляти компетентнісно орієнтовані завдання, вправи для мовного дослідження, комунікативні ситуації, творчі та проєктні роботи;

- створювати інструменти формувального оцінювання: критерії, рубрики, чек-листи, завдання для самооцінювання й взаємооцінювання;

- застосовувати цифрові інструменти для підтримки читання, дослідження, комунікації, співпраці та створення мовленнєвих продуктів;

- аналізувати результати навчання, надавати конструктивний зворотний зв'язок, здійснювати педагогічну рефлексію та коригувати освітній процес;

- формувати методичне портфоліо вчителя української мови для використання в освітньому процесі;

цінності та ставлення:

- усвідомлення української мови як чинника національної ідентичності, культурної пам'яті та громадянської єдності;

- готовність формувати мовну стійкість, культуру діалогу, взаємоповагу, академічну доброчесність і відповідальну комунікацію учнів;

- відкритість до інновацій, професійного саморозвитку, рефлексії та педагогічного партнерства.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

Про академічну доброчесність : Закон України від 18.12.2025 № 4742-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text> (дата звернення: 13.06.2026).

Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 07.02.2026).

Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20> (дата звернення: 07.02.2026).

Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2022 / Г. Бичко, Т. Вакуленко, Т. Лісова, М. Мазорчук, В. Терещенко, С. Раков, В. Горох та ін. ; за ред. В. Терещенка та І. Клименко ; Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2023. URL: <https://ukrtest.org.ua/PISA2022-report.pdf> (дата звернення: 12.05.2026).

Український правопис : стандарт державної мови : офіційне видання. Київ : Національна комісія зі стандартів державної мови, 2026. URL: <https://mova.gov.ua/storage/app/sites/19/2026/rishennja-komisiji/01-03/sdm-ukrayinskii-pravopis-vidannia.pdf> (дата звернення: 12.05.2026).

Голуб Н. Б., Горошкіна О. М. Модельна навчальна програма «Українська мова. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти : у редакції 2023 року : затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 10.10.2023 № 1226. URL: <https://drive.google.com/file/d/1xIIY5Ja2rMBHHxFC9bMSOtfG4VSZuMuw/view>

Голуб Н. Б., Горошкіна О. М. Модельна навчальна програма «Українська мова. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти : рекомендовано Міністерством освіти і науки України, наказ від 24.07.2023 № 883. https://osvita.ua/doc/files/news/896/89670/Ukrayinska_mova_7-9_klas_Holub_ta_in_26_.pdf

Голуб Н. Б., Горошкіна О. М. Особливості оцінювання навчальних досягнень з української мови учнів Нової української школи. Український педагогічний журнал. 2025. № 3. С. 164–177. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2025-3-164-177>.

Семеног О., Дятленко Т. Дорожня карта навчання за підручником «Українська мова. 5 клас». 2022. https://olesya12142111.blogspot.com/2026/06/5.html#google_vignette

Семеног О., Калинич О., Дятленко Т., Білясник М., Волницька В. Українська мова : підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Астон, 2023. 304 с. https://aston.te.ua/userfiles/file/ukr_mova_6_kl_aston_semenog_kalinich_dyatlenko_b_lyasnik_volnickak_dlya_mz_o_na_konkurs_9_berezhnya_2023.pdf

Семеног О., Калинич О., Дятленко Т., Білясник М., Гапон Л. Українська мова : підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Астон, 2024. 360 с. https://aston.te.ua/userfiles/file/ukr_mova_7_kl_semenog_aston.pdf

Семеног О., Дятленко Т., Калинич О. Дорожня карта навчання за підручником «Українська мова» для 7 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Астон, 2024. https://aston.te.ua/userfiles/file/dorozhnya_karta_2024_.pdf

7.

Програму розробив/розробили

« ____ » _____ 20__р.

УЗГОДЖЕНО:

Проректор з науково-педагогічної
(наукової) роботи

_____ Ольга КУДРІНА

« ____ » _____ 20__р.

Начальник юридичного відділу

_____ Мирослав БОНДАР

« ____ » _____ 20__р.

Провідний фахівець з питань
запобігання та виявлення корупції

_____ Владислав ІВАНІЙ

« ____ » _____ 20__р.

